



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

De remedijs contra Auaritiam. Cap. 8.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

AA. 8. n. 18.

Matt. 24. 17. 18.

auri & argenti talenta, vt fororibus tuis emas seruos, & ancillas, & vestes, ac cultum pretiosum, & tibi leptra Naaman, id est, pena diaboli in Deum rebellantis adhaereat. Iam vt alter Simon pretium ministris regum, & gubernatorum familiaribus offers, vt gratiam Spiritus sancti, id est, Episcopalem dignitatem tibi compares, & Simoniacorum pena in hac vita, & in futura maledictione mulcteris. Facultatem quaerendi modicam pecuniam summam a docto & circumspecto Praelato concessam, velut pellem ad res non concessas extendis, & licentia illa tuas negotiationes contegis, tua possidendi desideria defendis, scandala secularibus data insipienter excusas, & putas te secura conscientia procedere, & nihil dignum aeterna morte in sanctum religionis statum admittere: quis tuam stultitiam, & miserabile casum non videat?

Fuge igitur primam auaritia notam, & minimum etiam habendi desiderium comprime; ne paulatim auctum te in hac vincula cupiditatum, & in hac fratrurum scandala, atque in hos scopulos solitudinelsq; deiciat. Si te cum Euangelici status ascendisti, quid descendis [tollere aliquid de domo tua, id est, de terrena substantia, quam spreuisti, vt oneratus temporalius bonis, hostes animae declinare non possis? Si in agium, nimirum in exercitationem virtutum, egressus es; quid reuertes accipere tunicam tuam, id est, pristinas cupiditates, quarum occasione te iterum diabolus sibi deuinciat? Si in saeculo aliquid possidisti, vide quantam iniuriam statui religioso inferas, quem omnibus perfecte viuientibus sufficientem, ipso facto tuo tibi durum & intolerabilem esse pronuncias. Si vero nihil quod dimitteres habuisti, quam sis tibi ipsi noxius aduerte: qui ex fuga saeculi, qua alij salutem animae comparant, tu ea, quam auaritia labe conspergis, perperam asseruata, non salutem sed damnationem assequeris. Nulla ergo ratione in animum inducamus, nos qui mundum despeximus, pecunias quaerere, & contra votum, & professionem nostram aliquid per proprietatem retentare. Id enim & statum religionis infamat, & fratres regulariter viuentes contumit, & saeculares scandalizat, & nos ipsos manifeste periculo damnationis exponit. Nam reus est fracti voti pauperatis, qui aliquid notabile, nec a regula permissum, nec a superiore ad id potestatem habent concessum, ausus fuerit possidere. Iam remedia huius pestis eliminanda inuestigemus.

De remedijs contra Auaritiam.

CAPVT VIII.

HX his gradibus auaritia notatis aliquis colliget, per solam diuitiarum, quas in saeculo habuimus, derelictionem, hoc vitium non esse deletum; sed posse adhuc in religiosis & saeculo mortuis extare. Et profecto tanto periculosius, quanto sanctiorum statum inuadit, ac sub honestiori praetextu se contegit. Sicut enim agrotus, cui conualescenti infirmitas iterum aggrauatur, molestius periculosusq; laborat; ita ille, qui iam morbum auaritia omnium rerum dimissione deposuit, iterum pestilentissima affectione pulsatus grauius agrotabit, & difficilius conualescet. Quaramus ergo remedia, quae morbum istum grauem quidem & permolestum, sed nondum desperatum, a cordibus religiosorum exterminet.

I. Considera in primis, o religiose, quantum malum

A sit auaritia, quam etiam immanibus penis a Domino castigetur. Auaritia enim malum est: nam, [qui festinat ditari, non erit innocens.] Et magnum malum: [auaro enim nihil est scelestius:] & nihil est iniquius quam amare pecuniam. Et quodammodo maximo malo aequale; nam [auaritia est simulachrum seruitus:] & initium omnium malorum; quia [radix omnium malorum est cupiditas, quam quidam appetentes errauerunt a fide, & inferuerunt se doloribus multis.] Et tandem derelicta peruersitas excludens a regno caelorum. [Qui enim volunt diuites fieri, incidunt in tentationem, & in laqueum diaboli, & in desideria multa inutilia & nocua, quae mergunt homines in interitum & perditionem.] Quae omnia non tantum in eos quadrant, qui in saeculo contra

B ius & fas diuitias aggerant, verum & in eos, qui in religiosa vita contra professionem suam, & non sine aliorum scandalo, res curiosas & superfluas agglomerant. Quos non semel vidimus tot curis implicatos, tot desiderijs distractos, tot negotiationibus addictos, vt vix aliud ex religiosa vita quam habitum gestarent, & ex impura conuersatione non nisi in infernum abirent. Hi sane festinant ditari, quoniam ante aeternam retributionem, in qua praemium dimissionis omnium acciperent, volunt terrena iam dimissa possidere. Quo & innocentiam perdunt, & quia [substantia festinata minuetur,] veras diuitias, id est, aeternam vitam, amittunt. Penam quoque grauissimam ob auaritiam Dominus irrogat, vt vtriusq; testamenti pagina non obscure testantur. Nam &

C Giezi seruo Elisei adhaesit propter vitium auaritia lepra Naaman, & semini eius vsque in sempiternum. Et Iudas propterea quod fur erat, & loculos habens, gratiam Apostolatus perdidit, & sempiternam penam ac infamiam acquisiuit. Et Ananiam & Sapphiram Apostolorum coryphaeus non ex crudelitate, sed ex iussione Domini, subitanea morte percussit. Qui licet fortassis sola morte temporali, & non aeterna multari sunt, vt Origenes, Augustinus, & Cassianus existimant, (dante illis Domino in extremo vitae discrimine motum poenitentiae, quo suam detestarentur nequitiam) tamen ipsa repente illata mors satis indicat flagitiosissimum esse, ad ea quae semel propter Deum deseruimus, redire, & in statu paupertatis luxum & abundantiam consecrari.

D Considera rerum visibilium breuitatem, quae si quotidiano vsu non insumantur, aut per vim, vel fraudem, vel importunitatem aliorum a te non surripiantur, ipsa sua corruptibilitate putrescent. Si vero illae non se subtraherent, tu ipse vitam deserens, volens nolensve relinqueres. Habes tamen expeditissimam viam, qua te ipsum illasque custodias, si nimirum propter amorem Dei, res perituras relinquant. Quod enim dixit Dominus: Qui odit animam suam, in vitam aeternam custodit eam, [ad res omnes visibiles verissime potest extendi, quia si eas propter assequendam perfectionem odio habemus, atque relinquimus, non ad breues dies sed in aeternum custodimus. Et quidem centuplum illud omnia relinquentibus promissum, id ipsum manifeste declarat: nam ideo in aeterna vita centuplum accipimus, quia vniuersa caduca, quae contemnimus, hinc emigrantes, non solum multiplicata, sed & aeterna facta recipimus. O ergo cupide, qui vestium immoderato cultu, qui librorum, & sedilium, & ceterorum multitudine delectaris, qui curiositatum, immo & pecuniarum amore teneris, concedo tibi vt cupiditati habenas relaxes, & haec tibi tam dilecta ad modicum perdas, vt in aeternum centuplicata coquinas. An bibliothecam, quam ad ornatum, & ostentationem

Prou. 28. 20. Eccl. 10. 9. 10. Coloss. 3. 5. 1. Tim. 6. 10. 1. Tim. 6. 9.

Prou. 13. 11.

4. Reg. 5. 27.

Matt. 27.

Act. 5. nu. 5. 6. 10.

Origen. tract. 8. in Matth. Aug. 1. 3. contra Parmenian. cap. 1. Cassian. col. 6. c. 11.

10. 12. 25.

Matt. 19. 29.

nem, non ad necessitatem habes, libenter dilata-
 res, ut aliam copiosorem & elegantiorē cōmeres?
 Ita sanē, dicis in corde tuo. Sed idem tibi suadeo,
 ut nimirum ad modicum tempus hanc vanam ostē-
 tationem rideas, & si nec magister, nec insigniter lit-
 teratus es, librorum sis paucitate contentus, ut ad
 cōnobiū cōeleste translatus, bibliothecam copio-
 sissimam, immo innumerabilem non ex membranis
 compositam, sed ex ipsis sanctis doctoribus Ecclesia
 constructam, possideas. Bona omnia vilitia fuga-
 cia sunt, & ideo pulchrē de illis dixit Augustinus,
 quōd sunt, & non sunt, non enim stant, sed labuntur
 & fluunt. Vis igitur ea stabilia facere, & in pepe-
 tuum possidere? Relinque. Nam ipsa dimissione, qua
 propter Euangelium relinquuntur, aeterna sunt, &
 nobis in cōelesti patria ad sempiternam durationem
 referuntur. Si vis eorum breuitati consulere, & ra-
 tionem, qua non fugiunt, inuenire, tu ipse propter
 Deum paucis ac necessariis contentus, superflua
 sponte relinque.

Aug. ad
 Psal. 27.
 in il-
 lud &
 videas,
 quae bona
 sunt Hiero-
 solym.

III.

Isido.

3. Reg. 21.

Prou. 30.
 15.
 Beda ibi.

Considera, quia bona temporalia nec capacita-
 tem mentis replent, nec auiditatem exsatiant, licet
 sint copiosissima. Si autem magna bona non faciant,
 quanto minus satiabit vilis & curta suppellex, quam
 tu in statu religioso conquiret? Nunquam satiari
 nouit cupiditas, ait Isidorus, semper enim auarus
 eget, quantoque magis acquirit, tanto plus quaerit:
 nec solum desiderio augendi ex cruciatur, sed etiam
 amittendi metu afficitur. Er putas tu, quia curioso
 cellae ornata satiaberis, & paucis pecuniis, quas cum
 iniuria tuae professionis possides, vsque ad mentis
 tranquillitatem expleberis? Erras omnino, sicut deli-
 raret ille, qui vellel capacitatem immensi maris gut-
 tulatoris exple. Impium Achab opes regales non
 satiant, & ac si esset mendicus, hominis pauperis vi-
 neam cupit, & quia sibi negata est, doloribus angit-
 tur, & ut possideat, neci innocentis assentit, & finis
 tuae cupiditatis theca calamaria affabre facta satiabit,
 aut alia similis vilitas omnino ridenda replebit? Im-
 mo scito; Quoniam sanguisuga duae sunt filiae dicen-
 tes, Affer, Affer. Sanguisuga, auctore Beda, diabolus
 significat, qui siti peccandi, ac peccata suadendi,
 incessanter accenditur. Eius autem filiae sunt luxuria
 & auaritia, quae perueri patris imitantur ardorem.
 Hae semper dicunt: Affer, Affer, vel: Da, Da, ut origina-
 lia habent Hebraei, quia illa nunquam impuris volu-
 ptatibus, haec vero nunquam auro, & argento, & gem-
 mis, & mundi possessionibus satiatur. Si ergo satieta-
 tem quaeris, & harum rerum possessione, quas tuus
 status fert, satietaem non poteris inuenire, melius &
 sapientius est, ut omnia contempnas, & sola necessaria
 sine adhesionem mentis admittas, & cor tuum amore
 terrenorum euacues, ut possis Deo creaturam satian-
 te & tranquillante repleri.

IV.

Luc. 9. 18.

Considera Christi & Sanctorum exempla, quae te
 ad omnium rerum cōtemptionem accendant. Chris-
 tus enim Saluator noster pauperes parentes elegit,
 in vili tuguriolo natus est, quod non diuitiae mundi
 sed sola sancta coonestauit paupertas. Pauper vixit
 alienis subsidiis semper ad victum vtens, & pauper
 ac nudus vitam in cruce deseruit. Cuius vox fuit:
 Vulpes foveas habent, & volucres caeli nidos, filius
 autem hominis non habet, vbi caput reclinat. Sancti
 vero suum duces sequentes, commoditatum
 temporalium contemptores fuerunt, illi praesertim
 qui saeculo valedicentes, religiosam vitam sectati
 sunt. Hi semper vilem cibum, abiectum vestimen-
 tum, angustam suppellectilem, pauperissimam cellam
 habuerunt, & veram paupertatem pro diuitiis ad-
 marunt. Nec putemus nos rebus visibilibus onera-

tos, & commoditatum solitudine & amore di-
 stentos, posse ad illorum profectum ac sanctitatem
 euolare. Haec intellectum conuincunt, & volunta-
 tem ad omnis auaritia odium exulscitant; nunc
 media magis practica, & in actione posita conqui-
 ramus.

Ac primum quidem auaritia pellenda remedium
 ipsa familia religiosa diligenter exerceat, dum filius
 suis necessaria ad victum & vestitum, & ad alia oc-
 currentia ministrat. Si enim illa in prouidentis ne-
 cessariis sit negligens, magnum ostium aperit, ut re-
 ligiosi a saecularibus consanguineis, vel amicis ea pe-
 tant, & sub praetextu necessitatis, etiam vana & su-
 perflua requirant. Audiat Religio Salomonem, qui
 eam sub mulieris fortis figura depinxit: Manum, in-
 quit, suam aperuit inopi, & palmas suas extendit ad
 pauperem. Non timebit domui suae a frigoribus ni-
 uis: omnes enim domestici eius vestiti sunt dupli-
 cibus. Audiat inquam haec, & manus suas Christi
 pauperibus filius suis, qui propter Christum se pau-
 peres fecerunt, aperiat, & eis necessaria cum magna
 charitatis significatione prouideat. Hugo Victorius
 religionem praedicat pauperi abundantem, quia
 plura quam saeculum, ipsi ad se venientes tribuit: me-
 diocri sufficientem, quia nihil illi deesse sustinet; diui-
 ti tolerabilem, quia ab illo sola superflua aufert: infir-
 mo largam, quia ei abundanter succurrit. Si autem
 necessaria neget, potius erit immisericos pauperi,
 quem non sustentat, insufficientes mediocri, quem non
 refouet; intolerabilis diuiti, a quo etiam necessaria au-
 fert: & crudelis infirmo, quem grauius indigentem
 sine subsidio relinquit. Scio autem quia religio non
 peccat, sed in hoc Praelati, qui subiectos de neces-
 sariis non prouident, manifeste delinquent. Quidam
 quia volunt claustra & aedificia supra conuentus fa-
 cultatem augere, licet subditi frigore algeant, & fa-
 me pereant. Alij, quia non vult tantillum in tempo-
 ralibus laborare, & industriosis ministros praeficere li-
 cet illi commendati, praemedicitate ac penuria des-
 sperent. Alij, quia putant se paupertatis Euangelicae
 partes agere, si nec necessaria subministrant. Quos
 ego libenter voco religiosae vitae inimicos, & sanctae
 paupertatis hostes, qui dum necessaria negant, aut
 tarde aut repugnanter suppeditant, occasionem, &
 non modicam religiosi quaerendi a saecularibus non
 solum necessaria, sed & superflua ministrant. Merito
 sancte Concilium Tridentinum decreuit ne in mona-
 steriis plures religiosi reciperentur, quam quos reddi-
 tus proprii cenobiorum, vel elemosinae consue-
 runt sustentent. Quia videlicet vbi necessaria non dantur,
 sancta paupertas ac religiosa disciplina non viget.
 Offerat ergo religio filiis suis omnia necessaria, & fa-
 cultatem petendi aliquid a saecularibus penitus in-
 terdicat, & sic religiosi ianuam auaritia & cupidita-
 tis occludat. Quamdiu enim illis datum est necessaria
 quaerere, impossibile est ipsos eitis rerum tempora-
 lium non distineri, (quod non parum vitae religiosae
 aduersatur) & sub praetextu rerum necessarium,
 non etiam superflua postulare.

B

C

D

E

V.

Prou. 31.
 21. 20.

Hugo lib.
 1. de clau-
 stro ani-
 ma. c. 9.

Cōc. Trid.
 sess. 24. c.
 3. regula.

VI.

1. Timot.
 6. 6.

Non sufficit autem haec prouida religionis solici-
 tudo, qua vniciuique necessaria suppeditat ad auari-
 tiam depellendam, nisi quae suae cupiditati aptum
 remedium adhibeat. Illud autem, & quidem effica-
 cissimum est, sola necessaria ad usum admittere, & ni-
 hil omnino ut proprium possidere. Hanc necessari-
 orum tantum admissionem commendat Paulus di-
 cens: Est autem quaestus magnus pietas cum suf-
 ficientia, id est, pietas cui parua sufficiunt, ut expo-
 nit Anselmus, nec desiderat plus habere quam neces-
 se est. Quam vero sapiens sit, qui paucis est contentus,

declarat

num. 7.

Prov. 30. 8.

Iob 20. 22.

Grego. 15. Mor. cap. 13.

Cassian. lib. 7. ca. 22.

VII.

Hebr. 13. 5. Psal. 145. 9.

Luca 12. 14.

II. 27. 18.

VIII.

declarat statim subdens: Nihil enim intulimus in hunc mundum; haud dubium quod nec auferre quid postumus.] Quid enim sapientius quam ea, quae sunt a nobis relinquenda, contemnere, & eorum contemptu meliora, semper mansura, & plane aeterna comparare? Hoc sapientiae documento urgebatur sapiens, cum ita ad Dominum precabatur: Mendicitatem & diuitias ne dederis mihi, tribue tantum victui meo necessaria.] Mendicitatem horret, ne in aliquod delictum praecipitet, & rerum temporalium cura sollicitans, mentem a tranquillitate dimoueat. Et diuitias etiam odio habet, ne ad superbiam & elationem impellant. Postulat verò necessaria, quae & corporis necessitati sufficiunt, & profectui mentis inferuiunt. Non ergo amplius quam victum ad corpus sustentandum sufficientem, & vestem tuam profectui congruam, & si quae sunt alia ad vitam spiritualem transigendam necessaria, requiras: nam qui rebus superfluis satiari contendit, non in cordis quietem, sed in dolorem se ipsum, & inquietudinem coniciit. Vnde sanctus Iob ait: Cum satiatus fuerit, arctabitur, aestuabit, & omnis dolor irruet super eum.] Quia videlicet, vt optimè meditatur Gregorius: prius illum poena concupiscentiae excremat, deinde cura custodiae eorum quae parauit, exagitat, & tandem vltio diuina ob male possessa consumit. Non sufficit autem sola necessaria querere, nisi etiam enitaris nihil eorum, vt proprium possidere. Ea, quae tibi ministrantur aliena, considera, vnde cum gratiarum actione recipe, & si auferantur patienter sustine. Et generaliter ita rebus vtaris, vt tamen cor tuum sui amore ac desiderio non illigent. Non enim tam affectus philargyriae vitandus est, inquit Cassianus, quam affectus ipsius radicis amputandus. Nihil enim proderit pecunias non habere, (& idem est de qualibet alia re) si voluntas in nobis fuerit possidendi.] Hæc ille.

Erit autem hæc nuditas non multum difficilis, si discas spem tuam in Domino collocare, ac de eius suauissima prouidentia confidere. Ille namque, qui ait: Non te deseram, neque derelinquam: ille qui dat iumentis escam ipsorum, & pulis coruorum inuocantibus eum: nullo modo dilectis filiis suis vniuersa propter illum deserentibus, necessaria negabit, nec eos præ fame ac nuditate periclitari sustinebit. Verbum eius est: Considerate coruos, quia non seminant, neque metunt, quibus non est cellarium, neque horreum, & Deus pascit illos. Quanto magis vos pluris estis illis? Considerate lilia quomodo crescunt, non laborant, neque nent. Si autem fœnum Deus sic vestit, quanto magis vos pusille fidei? Si verò tam benignum ac fidelem habes prouisorum, quare non iactas omnes curas in eum? quare, quòd nihil tibi ex necessariis deerit, de tanto amore ac misericordia confidis? Vana autem, curiosa, & superflua non quaras, quia ille pro vanis contemptus, vera; pro curiosis spretis, mirabilia; pro superfluis abiectis, gloriam aeternam donabit, & bona, quae te in perpetuum explant, abundanter impertiet.

Recede a consortio cupidorum, eorum videlicet, qui solo corpore, non mente, temporalia neglexerunt, qui in statu paupertatis abundantiam, & splendorem diuitum amant, & nihil quod ad corporalem commoditatem atinet, in cibo, in potu, in indumento atque in apparatu refugiunt: & sola illa huius vitæ commoda auersantur, ob quorum admissionem riderentur. E contra verò libenter cum illis habita & conuersare, quos non sola professione sed etiam spiritu, pauperes esse persenseris; quos communis cibus reficit, lacera vestis operit, & quibus modica cellæ

A supellex sufficit. Pessima est, & molesta illorum societas, & præcipue arcta familiaritas. Pessima quidem, quoniam te ad similia desideria possidendi, & ex illa ad peccata, quae ex immoderata cupiditate sequuntur, permouebit; ex qua, vt Augustinus ait, omnium peccatorum spinae producantur. Molesta verò, quia curas & sollicitudines acquirendi, & quæritæ conseruandi suscitât. Istorum autem conuersatio optima est, & iucunda, quæ despectum terrenorum docens, amorem caelestium ingerit, & materiamurbationum succidens, mentem in magna tranquillitate constituit.

Tandem, ô religiose, te mundo mortuum existima, sicut verè es, & velut mortuus, nec sæculi desiderijs polluaris, nec curis cognatorum solliciteris. Prodigium enim est, mortuum ad vitam redire, res mundi querere, ac velle bonis visibilibus abundare. Sic valde absurdum est, te in sepulchrum, id est, in cellam, in qua propter Dei amorem te ipsum sepelisti, delicias secularium, & commoda eorum, qui sæculo viuunt, id est, mundanorum, inuehere. Monstruosum quoque est, mortuum curam viuorum gerere, & eorum statum velle dirigere. Ita profectò præter naturam est, si tu velis sorores, & fratres, & consanguineos ditare, ipsorum connubia tractare, & huius mundi dignitatibus adaugere. Relinque illos affectu, quos statu & obligatione, propter Deum deseruisti, nec nisi in extrema, aut graui necessitate, ac de consilio prælati, illorum curis impliceris. Hac ratione desiderium habendi eorum causa a tuo corde reuelles; & si nec tibi, nec aliis quicquam immoderatè concupiscas, ab huius vitæ tyrannide per Dei gratiam liberaberis.

De vitio iræ, & varijs eius gradibus.
CAPVT IX.

IR A est immoderatus appetitus vindictæ. Nec enim omnis iracundia vitium est, sed illa dumtaxat, quæ quantum ad substantiam, vel quantum ad modum, ordinem rationis excedit. Irasci enim malis & peccatoribus ex iudicio rationis, & cum debita moderatione, non est malum, quod indicat sanctus Dauid, dicens: Irascimini, & nolite peccare.] Immo non irasci peccatis, nec illa prohibere, neque, si possis & debeas condignam peccatoribus poenam infligere, crimen esse potest. Quare Chrysostomus ait: Qui cum causa irascitur, non erit reus. Nam si ira non fuerit, nec doctrina proficit, nec iudicia stant, nec crimina compescuntur. Iusta ergo ira mater est disciplinae. Itaque non solum non peccant qui cum causa irascuntur, sed è contra nisi irati fuerint, peccant: quia patientia irrationabilis vitia seminat, negligentiam nutrit, & non solum malos sed etiam bonos inuitat ad malum.] Ita verò tunc bona est, quando rationem non præuenit, neque obnubilat, quando appetit vt puniatur, qui puniri meruit secundum mensuram delicti, ab eo, qui facultatem habet puniendi, & propter debitum iustitiæ finem. At si quis appetat punitionem alterius ex solo desiderio vindictæ, aut vltra delicti mensuram, aut velit per se ipsum, aut per alium non habentem ad id facultatem, punire, aut omisso ordine debito punitionis, vel denique si motus iræ interioris aut exterioris sine rationis effereat, tunc motus iste pertinet ad vitium iræ, & pro qualitate peruersitatis maiorem aut minorem habet malitiam. Quem motum pro-

Aug. lib. 3. de lib. arb.

IX.

Psal. 3. n. 5.

Chrysost. hom. 11. in Matt. in imper. scilicet.

